

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/cd/ATR1541/2021-U019

Uw referentie

Datum 22 februari 2021
Betreft Wijziging Wet Register Onderwijsdeelnemers (WRO)

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 9 februari 2021 het voorstel voor *'Wijziging van de Wet register onderwijsdeelnemers en enkele andere wetten in verband met het uitbreiden van de wettelijke grondslagen voor de verwerking van gegevens in het kader van het register onderwijsdeelnemers'* ontvangen voor toetsing. De internetconsultatie loopt van 8 februari 2021 tot 9 maart 2021. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2023.

Dit wetsvoorstel breidt de wettelijke grondslagen in de WRO voor de verwerking van gegevens uit het register onderwijsdeelnemers uit. Dit biedt een grondslag voor de aansluiting van particuliere, buitenlandse en internationale scholen (zogenoemde B3- en B4-scholen) op het register onderwijsdeelnemers. Dit houdt in dat deze scholen gegevens over onderwijsdeelnemers aan het register leveren. Verder biedt de wet een grondslag voor het verstrekken van gegevens uit het register onderwijsdeelnemers aan instellingen voor hoger onderwijs en een aantal bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen organisaties, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, pensioenuitvoerders en Belgische overheidsinstanties die toezicht houden op de naleving van de leerplichtwetgeving. Ten slotte maakt het voorstel het mogelijk om basisgegevens voor de bepaling van het door studenten verschuldigde collegegeld te gebruiken en wordt het voor de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) mogelijk om basis- en diplomagegevens te gebruiken voor de legalisatie van waardedocumenten (diploma's) en bewijzen van inschrijving.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. *Nut en noodzaak*

Het wetsvoorstel noemt diverse redenen om de wettelijke grondslagen in de WRO voor de verwerking van gegevens uit het register onderwijsdeelnemers uit te breiden:

- a. Toezichthouders (gemeenten en Inspectie) kunnen niet effectief toezicht houden op het verzuim aan particuliere, buitenlandse en internationale scholen, omdat het register geen gegevens over leerlingen van deze scholen bevat.
- b. Diverse instanties hebben OCW verzocht om gegevensuitwisselingen mogelijk te maken, zodat zij hun taken beter kunnen uitoefenen. Het gaat om bestuursorganen, sectorraden, pensioenuitvoerders en Belgische overheidsinstanties die toezicht houden op schoolverzuim. Deze instanties verrichten werkzaamheden met een "gewichtig maatschappelijk belang", zoals het uitkeren van een wezenpensioen, het verrichten van onderzoek en het ondersteunen van onderwijsinstellingen bij de verantwoording over hun werkzaamheden.¹
- c. Een aantal gegevensverstrekkingen door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) aan externe partijen behoeven met de komst van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een expliciete wettelijke grondslag.

Het college acht nut en noodzaak van de wetwijzigingen voldoende onderbouwd en gemotiveerd in de toelichting bij het voorstel. Het heeft geen nadere opmerkingen.

2. *Minder belastende alternatieven*

De instelling of de aangewezen organisatie die gegevens wil ontvangen, moet daarvoor een onderbouwd verzoek indienen bij de minister. Het gaat hierbij veelal om het verstrekken van gepseudonimiseerde gegevens. Dit zijn gegevens die direct of indirect tot een individu herleidbaar zijn. Deze gegevens moeten worden behandeld als persoonsgegevens en vallen als zodanig onder het regime van de AVG. Nadere analyse leert dat niet in alle gevallen kan worden volstaan met geanonimiseerde gegevens. Gepseudonimiseerde gegevens zijn bijvoorbeeld nodig om inzicht te krijgen in studieresultaten of doorstroom van onderwijsdeelnemers naar andere sectoren, omdat het daarvoor nodig is om onderwijsdeelnemers gedurende een aantal jaren te "volgen". In beginsel is het een optie dat niet de aangewezen organisaties maar DUO zelf analyses uitvoert en de organisaties de (geanonimiseerde) uitkomsten daarvan laat gebruiken. Dat is volgens de toelichting de komende jaren echter geen volwaardig alternatief, omdat het takenpakket van DUO al "zwaar" is. Daarmee volgt het voorstel de les die uit het traject *Werk aan Uitvoering* is getrokken om niet meer te beloven dan haalbaar is. De toelichting bij het voorstel geeft aan dat zodra DUO met geanonimiseerde gegevens in de informatiebehoefte kan voorzien, de dienst geen gepseudonimiseerde gegevens meer zal leveren, omdat er dan een volwaardig alternatief is.

Het college constateert dat alternatieven zijn overwogen en beargumenteerd vooralsnog niet zijn gekozen. Het college heeft geen adviespunten of aanvullende opmerkingen.

3. *Werkbaarheid*

Het wetsvoorstel wijst niet al de organisaties aan die werkzaamheden vervullen met een gewichtig maatschappelijk belang. Deze aanwijzing zal geschieden met een algemene maatregel van bestuur. Het gaat hierbij om private organisaties die regelmatig onderzoek doen naar het onderwijs, onderwijsbeleid, studenttevredenheid, studiefinanciering,

¹ De mogelijkheid van verstrekking van gegevens aan organisaties met het oog op werkzaamheden met een "gewichtig maatschappelijk belang" is al opgenomen in de Wet basisregistratie personen (BRP) en het bijbehorende Besluit. Het onderhavige wetsvoorstel volgt die systematiek.

studentenhuisvesting en aanpalende onderwerpen. Het voorstel noemt als voorbeelden de sectorraden, Studiekeuze 123, Kenniscentrum voor studentenhuisvesting en Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB). De vraag of een organisatie op het terrein van onderwijs werkzaamheden verricht met een gewichtig maatschappelijk belang, kan blijken uit statutaire doelen.

De betreffende organisaties moeten een verzoek om gegevens uit het register onderwijsdeelnemers indienen bij de minister. De noodzaak om gegevens uit dit register te verstrekken wordt per geval en aanvraag beoordeeld. De minister toetst de noodzaak van de gegevensverstrekking voor de beoogde doelen en neemt daarover een besluit. Aan het besluit kunnen voorwaarden en beperkingen worden verbonden. Het besluit wordt in de Staatscourant gepubliceerd en is vatbaar voor bezwaar en beroep. De toelichting bij het voorstel maakt niet duidelijk wat de wetswijziging betekent voor de bestaande praktijk van bijvoorbeeld de sectorraden en de organisaties die al enige tijd actief zijn in het onderwijsveld en naar verwachting als aangewezen organisaties worden opgenomen in het Besluit register onderwijsdeelnemers (BRO).

3.1 Het college adviseert in de toelichting te verduidelijken wat de wetswijziging betekent voor de bestaande praktijk van organisaties die werkzaamheden verrichten met een gewichtig maatschappelijk belang.

De instelling of de aangewezen organisatie moet per geval (bijvoorbeeld een onderzoek) een onderbouwd verzoek indienen bij de minister. Er zal daarbij ook sprake zijn van periodiek terugkerende activiteiten en (ook wettelijke) taken die uitgevoerd worden door de betreffende organisaties. De bepaling dat voor elk geval een nieuwe aanvraag moet worden ingediend, kan leiden tot "vervolgaanvragen" zonder toegevoegde waarde.

3.2 Het college adviseert met de al betrokken organisaties na te gaan hoe het aanvraagproces voor verstrekking van gegevens uit het register onderwijsdeelnemers zodanig vorm gegeven kan worden dat vervolgaanvragen zo veel mogelijk voorkomen kunnen worden.

Pensioenuitvoerders

Pensioenuitvoerders keren een (half)wezenpensioen uit aan een kind of aan zijn andere ouder of verzorger bij overlijden van één of beide ouders. Hiervoor heeft een pensioenuitvoerder informatie nodig waaruit blijkt dat een (half)wees naar school gaat of een opleiding volgt. Met het onderhavige wetsvoorstel kunnen zij de benodigde gegevens uit het register onderwijsdeelnemers krijgen.

Een jongere die na zijn 16 jaar onderwijs volgt of studeert, heeft tot maximaal 21 jaar recht op een uitkering. In de huidige situatie moet hij daarvoor een onderwijsverklaring sturen aan de pensioenuitvoerder of een melding dat hij niet meer studeert. Jaarlijks krijgen circa 7200 jongeren een wezenpensioen uitgekeerd. De aannahme bij het voorstel is dat 10 pensioenuitvoeringsorganisaties kiezen voor gegevensverstrekking via DUO, afhankelijk van de mate van automatisering van de organisatie. Gelet op het (financieel) belang van de gegevensverstrekking voor de betrokken jongeren, is het raadzaam dat *alle* pensioenuitvoeringsorganisaties gebruik (kunnen) maken van de gegevensverstrekking via DUO.² Hierdoor zou de jongere geen melding meer hoeven te doen.

² Het expertisecentrum TKP wijst erop dat in het geval de administratieve afhandeling niet goed verloopt, dit leidt tot terugvorderingen van het wezenpensioen of nabetalingen: [Studieverklaring bij wezenpensioen > TKP Pensioen](#)

3.3 Het college adviseert na te gaan of en hoe alle pensioenuitvoeringsorganisaties die een wezenpensioen uitkeren, gebruik kunnen maken van de gegevensverstrekking door DUO.

3.4 Het college adviseert de pensioenuitvoeringsorganisaties die een wezenpensioen uitkeren, actief te informeren en te stimuleren om gebruik te maken van de gegevensverstrekking van DUO.

4. Gevolgen regeldruk

De toelichting bij het wetsvoorstel bevat een uitgebreide regeldrukparagraaf, waarin de gevolgen voor de regeldrukkosten kwalitatief en kwantitatief zijn uitgewerkt. Het college constateert dat de gevolgen voor de regeldruk van een aanvraag bij de minister voor verstrekking van gegevens uit het register onderwijsdeelnemers hierin nog ontbreken. Verder maakt de wetwijziging het mogelijk om de set gegevens uit te breiden die wordt verstrekt aan de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Volgens de toelichting bij het voorstel zullen de eventuele regeldrukgevolgen hiervan in beeld worden gebracht bij de hiervoor benodigde wijziging van het Besluit register onderwijsdeelnemers (BRO).

4.1 Het college adviseert in de toelichting de regeldrukgevolgen in beeld te brengen van een aanvraag bij de minister voor verstrekking van gegevens uit het register onderwijsdeelnemers, conform de Rijksbrede methodiek.

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

Het wetsvoorstel is mede aangeboden namens minister Slob. Een afschrift van dit advies is daarom ook naar hem gezonden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris